

қарастырсақ, ұлттық мүдде үшін жан бере жарқын жан болсақ бізден асқан бақытты жан жоқ сірә! Ұлтын ұлықтаған ұлағатты ұрпақ болу – онсызда басты мақсаттарымның бірі екенін зор үмітпен айта отырып, тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйіні жасампаз елдің жарқын болшағы біз жастар. Елім деген елжіреген жас тұрғанда, көтерем деген ұлт болса біз үшін алынбайтын қамал жоқ! Келешек тарих үшін ерен еңбек, жаңашылдыққа басталған ізгі қадамдар – болашағымның мықты іргетасы деп ойлаймыз.

Әдебиеттер тізімі:

1. Назарбаев Н.Ә. Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы. - Егемен Қазақстан, 2010. – №16. - 19-32 б.
2. Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы Қазақстан Республикасының Конституциясы.
3. Қазақ тілін білу - әншейін бір ұран емес. – Ақиқат, - 2012. - №5.
4. Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан Халқына Жолдауы. - Егемен Қазақстан, 2010.

SPECIFIC FEATURES OF TEACHING READING IN A FOREIGN LANGUAGE LESSONS IN THE CONTEXT OF FUNCTIONAL LITERACY

Tabuldina A.

(supervisor - phd, Eskazinova Zh.A.)

Astana International University

Nur-Sultan, Kazakhstan

Abstract: In this article specific features of teaching reading in a foreign language lessons in the context of functional literacy were studied. Based on N.D. Galskova and I.L. Bim's reading skill structures, the analysis of effective ways of forming functional literacy through reading was made.

Key words: functional literacy, reading techniques, reading methodology.

Reading is an independent type of speech activity that provides a written form of communication. Reading ranks the top places in terms of the use, importance and accessibility among other skills. Reading is referred to the receptive types of speech because it is associated with perception and understanding of information encoded by graphic signs. In reading there is a content plan (that is, what the text is about) and a procedural plan (how to read and sound out the text). In the content the result of the reading activity will be reading comprehension; in the procedural - the process of reading itself, that is, the correlation of graphemes with morphemes, the formation of holistic methods of recognition of graphic signs, formation of the inner speech hearing, which is

expressed in reading aloud and silently, slow and fast, with full understanding or with a general coverage. [1,61].

In the structure of reading as an activity we can distinguish motive, purpose, conditions and the result. The motive is always communication or communication with the printed word; the goal is to get information on the issue that the reader is interested in. The conditions of the reading activity include mastering the graphic system of language and the techniques of information extraction. The result of activity is understanding or extracting information from reading with varying degrees of accuracy and depth.

In the process of teaching a foreign language at school, reading plays an important role as well as oral. In the first case, students should master reading as a source of information; in the second case, they should use reading for better acquisition of language and speech material. The use of reading as a source of information creates necessary conditions to stimulate interest in the study of this subject at school, which the student can satisfy independently, because reading requires neither an interlocutor nor listeners, but only the book. Mastering the ability to read in a foreign language makes it real and possible to achieve the educational, instructional and developmental objectives of studying the subject. [1,76].

Teaching reading as a mediated form of communication in a foreign language involves the development of students' ability to read texts with different level of understanding of the information they contain [2,103]:

- with comprehension of the main content (familiarization reading);
- with full understanding of the content (exploratory reading);
- with extraction of necessary, meaningful information (exploratory reading and viewing reading).

The content of reading instruction includes the following:

- The linguistic component (linguistic and speech material: the system of graphic signs, words, word combinations, texts of different genres);
- the psychological component (forming reading skills and abilities on the psychological component (formed reading skills and abilities on the basis of mastering reading actions and operations);
- methodological component (reading strategies).

The main basic skills underlying reading are:

- predict the content of information by structure and meaning;
- determine the topic, the main idea;
- divide the text into semantic chunks;
- separate the main from the secondary;
- interpret the text.

The specification of these basic skills depends on the purpose of the reading. N.D. Galskova distinguishes the following groups of skills [3,362]:

1. understanding of the main content: to determine and highlight the main information of the text, establish the connection of events, draw a conclusion on what has been read;

2. extracting full information from the text: fully and accurately understand facts, highlighting information that supports something, comparing information;

3. understanding necessary information: determine in general terms the topic of the text, determine the genre of the text and determine the importance of the information.

As I.L. Bim notes, reading is like any activity structured and have its own intermediate goal, also the ability to carry out this complex type of speech activity as a whole [3,368]. Referring to the research of A.N. Evsikova, Bim I.L. cites three groups of actions and operations aimed at mastering reading depending on the stage and goals of learning. Let us consider the following example[4,14]:

A. Teaching the technique of reading words aloud (word combinations of sentences). First, these are actions of recognition and correct sounding of words so it leads to be functional literate.

Purpose: correlation of the sound image of words with the graphic one for their identification and recognition of meaning.

Condition: It is carried out on familiar linguistic material.

Operations: sound-letter analysis, identification of the sound image and its meaning, correct voicing, awareness of word connections, correct pausing, correct intonation.

Secondly, these are activities to expand the field of reading.

Objective: to recognize and hold in memory segments of speech.

Condition: increase the length of segments of speech.

Operations: their reproduction.

Third, these are actions to develop the pace of reading.

Objective: to bring the tempo of reading in a foreign language closer to the tempo of reading in native language.

Condition: time-limited reading.

Operations: repetition, repeated reading with an increase in its tempo.

B. Actions and operations, providing mastery of reading technique on the basis of a coherent text.

C. Actions and operations aimed at text recognition, at extraction of meaningful information, regardless the form of reading.

The main operations - anticipation of the content of the text on the title, guessing the meaning of unfamiliar words by the similarity with the native language, etc.

The great importance in learning to read are general learning skills and reading strategies correlated with a specific type of reading [6,24]:

- Express strategy (for exploratory reading);
- dog strategy (for exploratory reading);
- detective strategy (for exploratory reading).

The choice of reading strategy guides the reader in the use of appropriate actions with the text which clearly steal ahead to the literacy.

When teaching reading, it is important not only to build students' the necessary skills and abilities to enable reading as a mediated means of communication, but also instilling an interest in reading. As A.A. Leontiev notes, the ability to read, not reinforced by more or less, without constant training falls apart very quickly, and all the efforts to learn to read are in vain of learning to read turn out to be in vain [4,32].

The need to read in a foreign language will be secured when the content of the texts offered to students will correspond to their cognitive and emotional needs, the level of their intellectual development.

To the selection and organization of texts for reading can be referred the same as for texts for listening. They must be informative, varied in genre and subject matter, and authentic.

A significant problem is the methodological selection of texts for the initial stage of education is a significant problem. Due to the limited linguistic capabilities of students at this stage texts for reading have to be processed and adapted. Processing and adaptation techniques include reducing, replacing complex grammatical constructions with lighter ones. In this case they can be complex words, previously unfamiliar to students, but available to comprehension. An important role is also played by the gestation of the text in accordance with conditions of perception with the help of footnotes, side vocabulary, illustrations. It is the use of supports, according to L.A. Chernyavskaya, that is the most productive way of methodologically processing texts and bringing the the process of foreign-language reading with natural reading [5,219]. At the same time students' vocabulary builds up and their language experience enriches, which allows them to gradually increase the complexity of the semantic content of texts, develop reading skills of schoolchildren.

Thus, according to many researchers, reading in a foreign language as a type of speech and as a mediated form of communication is the most necessary skill. The process of reading is based on the technical side that is on the skills of the recognition and understanding of written signs and written text in general and, hence, the realization of communicative reading skills that let us form and develop functional literacy among students.

Literature:

1. Feklistov G.E., "Problems of learning English at school" //Education, 2009, № 3,P. 61 - 78.

2. Gez N.I., Lyakhovitsky M.V., Shatilov S.F., Methodology of teaching foreign languages in secondary schools.-M. "Higher School", 2002, P. 91 - 103.

3. General Methodology of Teaching Foreign Languages in Secondary Special Education Institutions / edited by A.A. Miroljubov, Vysshaya shkola, 2004, P. 362 - 368.

4. Issues of control of students' learning a foreign language. Methodological Handbook / ed. by A.A. Miroljubov. - Obninsk. Title, 2001, P. 14 - 32.

5. Kolesnikova I.L., Dolgina O.A., English-Russian Terminological Handbook of Foreign Language Teaching Methods, [Text] SPb, 2001, P.219 - 222.

БІЛІМ БЕРУДІ ЖАҢҒЫРТУ ЖАҒДАЙЫНДА БОЛАШАҚ АҒЫЛШЫН ТІЛІ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ SOFT ҚҰЗЫРЕТТІЛІКТЕРІН ДАМУ

Рахимбекова А.У.

(ғылыми жетекші – п.ғ.к. Акбаева Г.Н.)

*Е. А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті
Қазақстан, Қарағанда қ.*

Аңдатпа: Бұл мақаланың мақсаты – soft құзыреттілік ұғымын анықтау оны топтастырудың мүмкін жолдарын ұсыну, жоғары білім тұрғысынан және сыныпта шет тілін үйрену тұрғысынан soft құзыреттіліктің маңыздылығын талқылау. Сондай-ақ, ол жоғары білім контекстінде soft құзыреттілікті оқытуды қосудың жолдарын ұсынады. Мақалада сонымен қатар, білім алу мекемелерінде оқу бағдарламаларына soft құзыреттілікті енгізу қажеттілігін талқылау және оны енгізу туралы дәлелдер келтіру мақсаты қойылған. Қорытындылай келе, ағылшын тілі мұғалімдерінің болашақ мансаптары мен жұмыс орындары үшін soft құзыреттіліктің маңыздылығы мен қажеттілігі туралы пікірлер ұсынылады.

Кілт сөздер: soft құзыреттілік, ағылшын тілі мұғалімдері, тілдік білім, білім беру мекемелері.

Біз озық технологиялар мен қарқынды экономикалық даму дәуірінде өмір сүріп жатырмыз. Осыған байланысты кәсіби білімнің болуы қажет, бірақ жұмысқа орналасу және жұмысты сақтау үшін жеткіліксіз. «XXI ғасырдағы жұмыс берушілер жауапкершілік, өзіне сенімділік, әлеуметтік қарым-қатынас дағдылары, икемділік, командалық рух, жұмысқа деген жақсы көзқарас, өзін-өзі ынталандыру және өзін-өзі басқаруды қамтитын soft құзыреттілігі бар түлектерді іздейді». Гарвард пен Стэнфорд статистикасы бойынша, кәсіптегі табыстың 85% - ы soft skills арқылы жүзеге асырылады және тек 15% - ы hard skills-те қалады [1]. Тек осы мәліметтерге сүйене отырып, икемді дағдыларсыз қазір еш жерде мүмкіндік те, орын да жоқ деп айтуға болады және оларды үнемі дамыту керек. Мұны қалай жасауға болатынын әрі қарай түсінуге тырысайық.

Мамандыққа тікелей байланысты hard skills-пен салыстырғанда, soft skills – бұл жұмыста орындалатын нақты тапсырмамен тікелей байланысты емес, бірақ жалпы жұмыспен байланысты және адамдармен, яғни әріптестер мен клиенттермен қарым-қатынасқа қатысты қасиеттер. Роблес оларды екі санатқа бөледі: өзіне бағытталған (танымдық) және басқаларға бағытталған